

15.2. indføring i den fælles mønt bør være obligatorisk pensum i alle skoler;

15.3. formidlingsstrategien bør forberedes grundigt og professionelt og støtte sig til det bredest mulige udvalg

af medier; en forudgående analyse af effektiviteten af forskellige mulige medier skal hindre uforholdsmæssigt høje omkostninger. Der tilkommer erhvervslivet — specielt bankerne — den grundlæggende opgave at formidle budskabet helt ud til den enkelte forbruger.

Bruxelles, den 26. oktober 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 86/378/EØF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger⁽¹⁾

(96/C 18/23)

Rådet besluttede den 4. oktober 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Pierre Chevalier til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. oktober 1995.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 329. plenarforsamling af 25. og 26. oktober 1995, mødet den 26. oktober 1995, med et flertal af stemmer for og 4 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Formålet med dette direktivforslag er at bringe direktiv 86/378/EØF af 24. juli 1986 i overensstemmelse med traktatens artikel 119 og den tillægsprotokol, som stats- og regeringscheferne undertegnede i Maastricht, og med Domstolens fortolkning af disse tekster.

1.2. Således har Domstolen i sin dom af 17. maj 1990 i Barber-sagen og i de efterfølgende fortolkende domme anerkendt, at alle former for erhvervstilknyttede pensionsordninger — og dermed alle former for erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger for lønmodtagere — udgør en del af lønnen i den betydning, der foreligger i EØF-traktatens artikel 119, som fastslår, at mænd og kvinder skal have samme løn for samme arbejde.

1.3. Artikel 119, som er en bestemmelse med umiddelbar virkning, åbner ikke mulighed for nogen fravigelse af ligelønsprincippet. Derfor må fravigelsesbestemmel-

serne i direktiv 86/378/EØF vedrørende pensionsalder og efterladtepension miste deres gyldighed for lønmodtagerne.

1.4. Kommissionen anfører, at:

— de foreslåede ændringer blot omsætter Domstolens retspraksis, som fortolker artikel 119, og som er blevet bekræftet af tillægsprotokollen fra Maastricht;

— direktivforslaget udelukkende er af retskonstaterende karakter;

— det juridiske grundlag er artikel 100, idet de foreslåede ændringer kun vedrører lønmodtagere.

Man kan imidlertid spørge sig selv, om de afgørelser, Domstolen har truffet med hensyn til de ordninger, den har fået forelagt, kan overføres til alle de pensionsordninger, direktivet vedrører.

⁽¹⁾ EFT nr. C 218 af 23. 8. 1995, s. 5.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav på sit møde den 14. december 1983 en udtalelse om direktiv 86/378/EØF.

2.1.1. ØSU hilser i denne udtalelse direktivet velkommen for så vidt angår princippet og de generelle bestemmelser og understreger, at »ligebehandling er et altafgørende princip, der er forankret i traktaten«, og at »det bør sikres, at det gennemføres på en måde, alle anser for retfærdig«⁽¹⁾.

2.1.2. For at præcisere sin holdning tilføjer ØSU, at den fortolkning af princippet om ligebehandling, som er »den mest tilfredsstillende«, er den, »der beror på den daglige levestandard og den enkeltes personlige velbefindende«⁽²⁾.

2.2. ØSU har ved flere lejligheder i forbindelse med forskellige emner udtalt sig om den fremgangsmåde, der går ud på uden tilpasninger at indarbejde retspraksis i lovgivningen.

2.2.1. ØSU gentager sit forbehold over for denne fremgangsmåde, selv om man kan anlægge den betragtning, at Domstolens mellemkomst snarere har drejet sig om en direkte gennemførelsesbestemmelse til traktaten (art. 119) end om direktiv 86/378/EØF, der er en del af den afledte ret.

2.2.2. ØSU ønsker, at gennemførelsen af lighedsprincippet skal ses i den bredere sammenhæng, der kommer til udtryk i Kommissionens beretning om »Fællesskabspagten om Arbejdstagernes Grundlæggende Arbejds-markedsmæssige og Sociale Rettigheder og om Protokollen om Social- og Arbejdsmarkedspolitikken knyttet til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab«.

2.2.3. ØSU medgiver imidlertid, at den her foreslåede tekst juridisk set indebærer større sikkerhed og klarhed, og at man med den sparer de nationale instanser for en del forvirring. Der består dog fortsat en række dunkle punkter og mangler, som vil blive beskrevet nedenfor.

2.3. ØSU erkender endvidere, at den foreslåede tekst vil bidrage til mere retfærdige forhold og til, at mange ankesager og tvister kan undgås.

2.3.1. Imidlertid konstaterer ØSU, at der er en tendens til, at pensionsalderen for lønmodtagere øges, og til, at kvindernes vilkår tilnærmes mændenes — mindre gunstige — vilkår. ØSU mener, at denne udvikling ikke må blive systematisk, og anmoder om, at der gennem særlige foranstaltninger åbnes mulighed for, at der kan tages hensyn til specifikke, individuelle karrierevilkår

(barsel, børnepasning osv.). ØSU finder, at det er et grundlæggende lovgivningsprincip, at mænd og kvinder stilles lige og har de samme valgmuligheder. Derfor anbefaler ØSU, at man overvejer muligheden af at foretage en analyse af, hvilke konsekvenser lovgivningen om familiers velfærd har for de sociale sikringsordningers finansieringsgrundlag og virksomhedernes og landenes økonomier.

2.4. ØSU noterer sig, at den foreliggende tekst kun vedrører ordninger for specifikke lønmodtagerkategorier (erhvervstilknyttede ordninger) og altså ikke ordninger, hvor dækningen er generel og obligatorisk (lovbefalede ordninger), eller individuelle, frivillige ordninger, som arbejdsgiveren ikke deltager i. ØSU henviser for så vidt angår analyse af situationen for specifikke dele af arbejdsmarkedet (atypisk arbejde, deltidsarbejde, arbejdsløshed, selvstændige, landbrugserhverv, uklare ansættelsesforhold, osv.) til beretningen om Fællesskabspagten om Arbejdstagernes Grundlæggende Arbejds-markedsmæssige og Sociale Rettigheder og om Protokollen om Social- og Arbejdsmarkedspolitikken⁽³⁾. ØSU anmoder om, at definitionen på erhvervstilknyttede ordninger præciseres i forhold til de lovbefalede ordninger set i forhold til artikel 119 som fortolket af Domstolen.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU går ind for den ændring, der foreslås i artikel 3 i direktiv 86/378/EØF, hvorigennem direktivets anvendelsesområde udvides, så det også kommer til at omfatte arbejdstagernes ydelsesberettigede pårørende.

3.2. ØSU går ligeledes ind for bestemmelserne i artikel 6, litra i), for så vidt som de tager sigte på at gøre bidragene og ydelserne ens uden dog at se bort fra de aktuarmæssige forbehold. I henhold til den nye tekst:

— skal lønmodtagernes bidrag være ens, uanset hvilken ordning der er tale om;

— kan arbejdsgivernes bidrag variere:

- i ordninger med faste ydelser, når formålet er at supplere finansieringsgrundlaget, så ydelserne kan betales
- i ordninger med faste bidrag, når formålet er at sikre ens ydelser.

3.2.1. ØSU noterer sig, at lønmodtagernes bidrag under alle omstændigheder skal være ens, og at arbejdsgivernes bidrag bestemmes gennem forhandling mellem arbejdsgivere og lønmodtagere.

Fastsættelsen af dette frembyder særlige vanskeligheder, da man ikke kan forudse hver enkelt ydelsesmodtagers nøjagtige levetid.

⁽³⁾ Dokument KOM(95) 184 endelig udg. af 24. 5. 1995, kap. 1.06. Protokol nr. 14 om Social- og Arbejdsmarkedspolitikken — Aftale om Social- og Arbejdsmarkedspolitikken, artikel 6, tredje afsnit.

⁽¹⁾ EFT nr. C 35 af 9. 2. 1984, s. 8, pkt. 1.3, andet afsnit.

⁽²⁾ Ibidem, s. 7, pkt. 1.2, tredje afsnit.

3.3. ØSU tager kraftigt forbehold over for artikel 2 i direktivforslaget, hvori gennemførelsesforanstaltningerne for den nye tekst fastlægges. ØSU finder navnlig, at bestemmelserne om tilbagevirkende kraft er tunge og snørklede. ØSU mener, at det er nødvendigt at rette op på de uretfærdigheder, der udspringer af 1986-direktivet, men advarer samtidig mod at øge bidragstrykket, da dette vil kunne få negative konsekvenser for beskæftigelsen.

3.3.1. Dertil kommer, at gennemførelsen af disse bestemmelser, hvis tilbagevirkende kraft er blevet begrænset tidsmæssigt af Domstolen, kan støde på forhindringer, der hænger sammen med den administrative forvaltning af de ordninger, som kan blive berørt, men også i visse tilfælde med deres finansieringsmåde. Der er lagt op til en gradvis tilnærmelse af pensionsalderen i forhold til beskæftigelsesperioderne i stedet for fra det tidspunkt, hvor retten er indtrådt. I visse tilfælde vil tilnærmelsen kun blive fuldstændig for et erhvervsforløb, der helt og holdent ligger efter den 17. maj 1990. Indtil da vil der ske beskæringer i pensionen. Dette vil få betydelige økonomiske følgevirkninger for den administrative forvaltning.

3.3.2. Endvidere har Domstolen ræsonneret på grundlag af finansieringsmåden for de ordninger, den har fået forelagt. Den beskæftiger sig kun med ordninger med indbygget garanti, hvor der er en regnskabsmæssig forbindelse mellem bidragene og de fremtidige udbetalinger. En sådan foranstaltning kan ikke anvendes, når det drejer sig om ordninger, hvor værdien af rettighederne ikke ligger fast, hvad enten dette skyldes, at forrentningen af de indbetalte bidrag ikke kan forudses (kapitaliseringsordninger), eller det skyldes, at samfundets rigdom på udbetalingstidspunktet er uforudsigelig (fordelingsordninger).

3.4. ØSU understreger, at ligestilling i de sociale sikringsordninger skal tages i betragtning i de igangværende eller fremtidige overvejelser over deltidsbeskæftigelse, ungdomsarbejdsløsheden, nye arbejdsformer, regler for social sikring osv.

4. Konklusion

4.1. ØSU udtaler sig positivt om ændringsforslaget, med forbehold af ovenstående bemærkninger og anmodninger.

4.1.1. ØSU understreger, at direktivets »udelukkende retskonstaterende« karakter bør tydeliggøres ved, at de ordninger, hvis indretning eller finansieringsmåde indebærer, at retspraksis baseret på artikel 119 i den nuværende form ikke kan omsættes, helt udelades.

4.1.2. ØSU noterer sig, at flere elementer i den nye tekst rummer svar på de problemer, ØSU rejste i sin udtalelse af 14. december 1983, og på den kritik og de krav, der siden er blevet formuleret som reaktion på virkningen af direktiv 86/378/EØF.

4.1.3. ØSU konstaterer, at de forbedringer, der ligger i den foreliggende tekst, er et resultat af en omfattende høring af arbejdsmarkedets parter, og anmoder derfor om, at der som forberedelse til gennemførelsen af det nye direktiv og generelt til den fremtidige udvikling af den sociale sikring foranstaltes en meget bred høring af de kompetente og berørte arbejdsmarkedsinstanser.

Bruxelles, den 26. oktober 1995.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg